

OBSAH

ÚVOD	11
SPOJOVÁNÍ TECHNICKÝCH MATERIÁLŮ	13
Spojování kovů a slitin	13
1. Svařování	13
1.1 Tavné svařování	14
1.1.1 Slévárenské svařování	14
1.1.2 Tavné svařování termitem	14
1.1.3 Svařování plamenem	16
1.1.4 Svařování elektrickým obloukem	23
Svařování uhlíkovou, kovovou holou a obalenou elektrodou	28
Svařování v ochranných plynech	28
Automatické svařování pod tavidlem	30
Elektrostruskové svařování	31
Svařování třífázovým proudem	32
Plazmové svařování	32
1.1.5 Svařování elektronovým paprskem	33
1.1.6 Svařování laserem	34
1.2 Tlakové svařování	36
1.2.1 Kovářské svařování a svařování vodním plynem	36
1.2.2 Tlakové svařování termitem	37
1.2.3 Pěchovací svařování plamenem	37
1.2.4 Elektrické odporové svařování	38
Stykové odporové svařování	38
Bodové odporové svařování	40
Výstupkové (bradavkové) odporové svařování	41
Švové odporové svařování	44
1.2.5 Elektrické indukční svařování	44
1.2.6 Difúzní svařování	45
1.2.7 Svařování třením	45
1.2.8 Způsoby tlakového svařování za normální teploty	46
Svařování ultrazvukem	46
Svařování za studena	47
Svařování explozí (nastřelování, plátování)	49
Otázky a úkoly	49
Kontrolní odpovědi	51

2.	Zpracování materiálu plamenem, elektrickým obloukem, elektronovým a laserovým paprskem	60
2.1	Navařování	60
2.2	Řezání	60
2.3	Drážkování	63
	Otázky a úkoly	64
	Kontrolní odpovědi	64
3.	Pájení	65
3.1	Měkké pájení	68
3.2	Tvrdé pájení	69
	Otázky a úkoly	69
	Kontrolní odpovědi	74
4.	Lepení kovů	75
4.1	Význam a použití lepených spojů	75
4.2	Lepidla k spojování kovů a jejich slitin	76
4.3	Technologický postup lepení	77
	Otázky a úkoly	77
	Kontrolní odpovědi	78
	Spojování nekovů	78
1.	Spojování plastů	78
1.1	Svařování	78
1.1.1	Svařování horkým plynem (vzduchem)	79
1.1.2	Svařování dotykovým teplem topného tělesa	79
1.1.3	Svařování tepelnými impulsy	81
1.1.4	Svařování utavením (plamenem)	82
1.1.5	Svařování topným drátem nebo páskem	82
1.1.6	Svařování třením	82
1.1.7	Svařování s ohřevem v komoře	83
1.1.8	Dielektrické vysokofrekvenční svařování	83
1.1.9	Svařování ultrazvukem	84
1.1.10	Svařování nabobtnáním	84
1.2	Lepení	84
2.	Spojování ostatních nekovů	86
2.1	Svařování	86
2.2	Pájení	86
2.3	Lepení	86
2.4	Spojování tmelem	86
2.5	Spojování polevou	88
	Spojování kovů s nekovy	88
	Otázky a úkoly	88
	Kontrolní odpovědi	90

PROTIKOROZNÍ OCHRANA TECHNICKÝCH MATERIÁLŮ	92
Technologie povrchových úprav kovů a jejich slitin	92
1. Koroze kovů a slitin	92
1.1 Druhy koroze z hlediska vzhledu	93
1.1.1 Rovnoměrná (celková) koroze	93
1.1.2 Nerovnoměrná (místní) koroze	93
1.2 Druhy koroze z hlediska vnitřního mechanismu	93
1.2.1 Chemická koroze	93
1.2.2 Elektrochemická koroze	93
1.3 Biologická koroze	96
2. Protikorozní ochrana kovových technických materiálů	96
2.1 Ochrana vhodnou volbou materiálu	96
2.2 Ochrana konstrukční úpravou	97
2.3 Ochrana úpravou korozivního prostředí	98
2.4 Elektrické ochrany	98
2.4.1 Katodická ochrana	98
2.4.2 Anodická ochrana (aktivní ochrana)	99
2.4.3 Elektrické drenáže	99
2.5 Ochrana povrchovými úpravami	99
2.5.1 Ochranné povlaky a vrstvy z kovů	99
Pokovování ponorem do lázní z roztavených kovů	99
Plátování	101
Žárové stříkání kovů (metalizování, šopování)	101
Pokovování amalgámem	102
Pokovování difúzí	102
Pokovování parami kovů ve vakuu (vakuové pokovování)	103
Elektrochemické pokovování bez přívodu elektrického proudu	103
Galvanické pokovování	104
2.5.2 Ochranné povlaky a vrstvy z nekovů	104
Chemické úpravy povrchu	104
Difúzní sírování (sulfinizace) a sulfonitridování	105
Smaltování	105
Povlaky z nátěrových hmot	105
Povlaky z plastů	111
Technologie povrchových úprav nekovů	112
1. Koroze nekovů	112
1.1 Koroze plastů	112
1.2 Koroze ostatních nekovových technických materiálů	112
2. Protikorozní ochrana nekovových technických materiálů	112
2.1 Povrchové úpravy plastů	112
2.1.1 Povlaky z nátěrových hmot	115

2.1.2	Povlaky z kovů a slitin	115
2.1.3	Antistatická úprava plastů	117
2.2	Povrchové úpravy ostatních nekovových technických materiálů	118
2.2.1	Pokovování	118
2.2.2	Povlaky z nátěrových hmot	118
2.2.3	Glazování	118
2.2.4	Impregnování tkanin	118
	Otázky a úkoly	118
	Kontrolní odpovědi	119
MONTÁŽ STROJŮ		122
1.	Montážní prvky, technická příprava, způsoby a organizace montáže	122
1.1	Montážní prvky	122
1.2	Technická příprava montáže	122
1.2.1	Schémata montážních prvků a technologie montáže	122
1.2.2	Montážní technologické postupy	124
1.3	Organizace a způsoby montáže	124
1.3.1	Třídění montáže z hlediska její organizace	124
1.3.2	Třídění montáže z hlediska vyměnitelnosti součástí	125
2.	Příprava součástí k montáži	126
2.1	Čištění	127
2.2	Úpravy rozměrů a tvaru součástí při montáži	128
2.3	Vyvažování rotujících součástí	130
2.3.1	Vyvažování na pravítkách	131
2.3.2	Vyvažování na váhách	132
2.3.3	Vyvažování na vyvažovacích strojích	132
2.4	Značkování součástí	132
3.	Montážní práce	132
3.1	Pevné rozebíratelné spoje	132
3.1.1	Šroubové spoje	132
	Montáž maticových šroubů	133
	Montáž zavrtaných šroubů	133
	Montáž závrtných šroubů	134
	Montáž závitových kolíků a stavěcích šroubů	134
	Montáž základových šroubů	135
	Montáž vrutů	135
3.1.2	Kolíkové spoje	135
3.1.3	Spoje klíny a pery	136
3.1.4	Drážkové spoje	137
3.1.5	Spoje kuželem a hranolem	137
3.1.6	Čepové spoje	138
3.1.7	Spoje pojistnými kroužky	138
3.2	Pevné nerozebíratelné spoje	138

3.2.1	Nalisované spoje	138
3.2.2	Nýtové spoje	138
3.2.3	Zděřové spoje	139
3.2.4	Pájené, lepené a svařované spoje	139
3.2.5	Spoje na trubkách	142
	Hrdlové spoje	142
	Přírubové spoje	143
	Fitinkové spoje	143
	Ostatní trubkové spoje	144
3.3	Pohyblivé spoje	144
4.	Kontrola a zkoušení montážních prvků i finálního výrobku	145
5.	Manipulace s materiálem při montáži	146
5.1	Zařízení k přepravě a skladování materiálu	146
5.2	Dopravní zařízení	147
5.3	Zvedací zařízení	148
	Otázky a úkoly	149
	Kontrolní odpovědi	150
OTÁZKY PÉČE O ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ ČLOVĚKA		152
1.	Životní prostředí člověka	152
2.	Péče o životní prostředí člověka	152
2.1	Péče o životní prostředí člověka prostřednictvím vědy a techniky	153
2.1.1	Technické vědy	153
2.1.2	Přírodní vědy	153
2.1.3	Společenské vědy	153
2.2	Péče o životní prostředí člověka prostřednictvím společenských organizací	154
2.2.1	Mezinárodní organizace	154
	Organizace spojených národů (OSN)	154
	Rada vzájemné hospodářské pomoci (RVHP)	154
2.2.2	Organizace a orgány v ČSSR	155
2.3	Zdroje biosféry a základní úkoly péče o životní prostředí	156
2.3.1	Ovzduší	156
	Škodliviny v ovzduší	156
	Ochrana ovzduší	159
2.3.2	Voda	160
	Škodliviny ve vodě	160
	Péče o vodu	161
2.3.3	Ostatní zdroje biosféry	161
2.4	Hluk a životní prostředí člověka	161
3.	Socialistický stát a řešení problematiky vztahu „biosféra – lidstvo“	162
	Otázky a úkoly	163
	Kontrolní odpovědi	163
	Použitá a doporučená literatura	166